

גורמים הקשורים לציוני תרבות בטיחות בבתי חולים כלליים

פרופ' יעקב דרייהר, רנית ג'רסי, ד"ר אבינעם פירוגובסקי, ריקי זטלנד, ד"ר מירה מרם-אדרי

חטיבת בתי חולים, ההנהלה הראשית, כללית

רקע ומטרות

תרבות הבטיחות מתייחסת לערכים המשותפים, הגישות וההתנהגויות המאפיינים את סביבת העבודה. אחת למספר שנים מבצע משרד הבריאות סקר מתוקף המבוסס על הכלי של AHRQ לבחינת תרבות הבטיחות. מטרת העבודה היתה לזהות מהם הגורמים הקשורים לציוני תרבות בטיחות בקרב עובדי בתי החולים של כללית.

שיטות

התקבלו נתונים ממשרד הבריאות לגבי עובדי בתי חולים כלליים של הכללית. הנתונים כללו מידע אודות סקטור, היחידה בביה"ח, ותק בביה"ח וביחידה, היקף שעות עבודה, תפקיד ניהולי, וקשר לטיפול במטופלים. הסקר כלל 35 שאלות שדורגו מבחינת מידת הסכמה בסולם לייקרט של 1-5. חושב הציון הכולל כממוצע של שיעור ההיגדים להם נרשמה הסכמה גבוהה / גבוהה מאד עבור היגדים חיוביים או נמוכה / נמוכה מאד עבור היגדים הפוכים. בוצעו ניתוח חד ורב-משתני לזיהוי גורמים הקשורים לציון גבוה בתרבות הבטיחות.

תוצאות

הסקר כלל 2,765 משתתפים, מהם 16% מסקטור הרפואה, 41% מסקטור האחיות, 18% מסקטור המנהל ו-26% אחרים. 84% היו מיחידות קליניות. הותק החציוני בביה"ח היה 15 שנים וביחידה 8 שנים. 47% היו בתפקיד ניהולי, מהם 19% בדרג זוטר, 23% בדרג ביניים ו-5% בדרג בכיר. 74% דיווחו על קשר ישיר למטופלים. הציון הכולל היה 3.8±0.6. בניתוח רב משתני (רגרסיה לינארית) הגורמים הקשורים לציון תרבות בטיחות גבוה יותר היו סקטור מנהל, ותק בביה"ח, ותפקיד ניהולי בדרג בינוני או בכיר, בעוד שסקטור האחיות, עבודה ביחידה קלינית והיקף שעות העבודה נמצאו קשורים לציונים נמוכים יותר (ראו טבלה).

משתנה	B [95% CI]	P value
constant	+4.00 (3.85-4.16)	<0.001
סקטור - אחיות	-0.09 [(-0.14)-(-0.03)]	0.001
סקטור - מנהל	+0.14 (0.06-0.21)	<0.001
יחידה קלינית	-0.09 [(-0.17)-(-0.01)]	0.017
ותק בביה"ח (לכל 10 שנים)	+0.08 (0.04-0.12)	<0.001
שעות שבועיות (לכל 10 שעות)	-0.08 [(-0.12)-(-0.03)]	<0.001
תפקיד לא ניהולי	0 (reference)	
תפקיד ניהולי זוטר	-0.04 [(-0.11)-(0.03)]	0.226
תפקיד ניהולי דרג ביניים	0.27 (0.20-0.34)	<0.001
תפקיד ניהולי בכיר	0.24 (0.11-0.36)	<0.001

מסקנות

- ציוני תרבות בטיחות גבוהים יותר נמצאו בקרב עובדים בעלי ותק רב יותר ובתפקידי ניהול בינוניים ובכירים, בעוד שעבודה בסקטור האחיות, ביחידות קליניות ובהיקפי משרה גבוהים היתה קשורה לציונים נמוכים יותר.
- חשוב להמשיך לבצע סקרים אלו ולבצע השוואות בין בתי החולים בתקנון לתמהיל המשתתפים.

כללית